

Broj: 03-02-3-18-1402-5/25
Istočno Sarajevo, 1.12.2025. godine

INTERNA PRAVILA ZA STANDARDIZACIJU - Dio 2: Vrste dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije i njihovo označivanje

SADRŽAJ

Predgovor	3
1 Područje primjene	3
2 Nazivi i definicije	3
3 Vrste i označivanje dokumenata dostupnih javnosti	6
3.1 Vrste dokumenata	6
3.2 Označivanje dokumenata dostupnih javnosti	6
3.3 Stupnjevi sukladnosti	11
Bibliografija	15

Predgovor

Interna pravila za standardizaciju (IPS) Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine usklađena su s načelima međunarodnih i europskih organizacija za standardizaciju te Kodeksom dobre prakse za standardizaciju Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

Interna pravila za standardizaciju (IPS) u prvome su redu namijenjena za uporabu zaposlenicima Instituta i tehničkim komitetima, a posebice predsjednicima i tehničkim tajnicima tehničkih komiteta te svima koji su uključeni u izradu nacrt standarda i nacrt drugih standardizacijskih dokumenata Instituta dostupnih javnosti.

Pravila rada bosanskohercegovačke standardizacije pod zajedničkim nazivom Interna pravila za standardizaciju sastoje se od sljedećih dijelova:

Dio 1: Osnivanje i rad stručnih tijela Instituta

Dio 2: Vrste dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije i njihovo označivanje

Dio 3: Razvoj i donošenje bosanskohercegovačkih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata

Dio 4: Struktura i oblikovanje bosanskohercegovačkih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata dostupnih javnosti

Dio 5: Sudjelovanje u radu tehničkih radnih tijela međunarodnih i europskih organizacija za standardizaciju

Svaki od navedenih dijelova Internih pravila za standardizaciju objavljen je kao zaseban dokument i svakomu je dijelu dodijeljena jedinstvena slovna oznaka (IPS).

Korisnici su odgovorni za ispravnu primjenu tih pravila.

Ovo je prvo izdanje ovoga dijela Internih pravila za standardizaciju, IPS 2, koje zamjenjuje BAS U 8.5-01 i BAS U 8.5-04 iz 2016. godine.

1 Područje primjene

IPS 2 određuje vrste, stupnjeve istovjetnosti i načine označivanja dokumenata dostupnih javnosti Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine, a koji su rezultat standardizacijskih projekata Instituta.

2 Nazivi i definicije

Za potrebe ovoga dijela Internih pravila primjenjuju se nazivi i definicije navedeni u standardu BAS EN 45020:2009 te sljedeći nazivi i definicije:

2.1 program standarda

plan rada tijela za standardizaciju s popisom tekućih zadataka iz standardizacije

[BAS EN 45020:2009, definicija 9.1]

2.2 projekt standarda

pojedinačni radni zadatak u sklopu programa standarda

[BAS EN 45020:2009, definicija 9.1.1]

2.3 normativni dokument

normativni dokument koji utvrđuje pravila, smjernice ili karakteristike za aktivnosti ili njihove rezultate

NAPOMENA 1 Izraz „normativni dokument” osnovni je pojam koji obuhvaća dokumente kao što su standardi, tehničke specifikacije, kodeks dobre prakse i propisi.

NAPOMENA 2 „Dokumentom” se smatra svaki medij na kojemu je, odnosno u kojemu je zapisana određena informacija.

NAPOMENA 3 Nazivi za različite vrste normativnih dokumenata određeni su tako da obuhvaćaju dokument i njegov sadržaj kao jedinstvenu cjelinu.

[BAS EN 45020:2009, definicija 3.1]

2.4 osnovni standard

osnovni standard kojim se pokriva široko područje ili koji sadrži opće odredbe za pojedino područje

NAPOMENA Osnovni standard može služiti kao standard za izravnu primjenu ili kao osnova za druge standarde.

[BAS EN 45020:2009, definicija 5.1]

2.5 europski standard (EN)

standard koji je prihvatio CEN i/ili CENELEC i koji nosi sa sobom obvezu primjene kao istovjetni nacionalni standard i povlačenja konfliktnih nacionalnih standarda

NAPOMENA uz naziv: „Harmonizirani – usklađeni standard” je izraz koji se koristi u Uredbi (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća, što znači da je europski standard usvojen na temelju zahtjeva koji je dalo Povjerenstvo za primjenu usklađenog zakonodavstva Unije.

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.4]

2.6 harmonizirani dokument (HD)

CENELEC standard koji se obvezno mora primijeniti na nacionalnoj razini, javnim objavljivanjem broja i naslova HD-a i povlačenjem svi konfliktnih nacionalnih standarda

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.8]

2.7 nacionalni standard

standard dostupan javnosti, koji je usvojilo neko nacionalno tijelo za standarde

[BAS EN 45020:2009, definicija 3.2.1.3]

2.8 državni standard Bosne i Hercegovine (BAS)

standard dostupan javnosti, koji je usvojilo državno tijelo za standarde Bosne i Hercegovine

[Zakon o standardizaciji Bosne i Hercegovine, „Službeni glasnik BiH”, broj 19/01, članak 2., točka 1. o)]

2.9 državni standard nacionalni standard

standard dostupan javnosti, koji je usvojilo državno tijelo za standarde

NAPOMENA Naziv „državni standard” i definicija preuzeti su iz Zakona o standardizaciji BiH (članak 2., „Službeni glasnik BiH”, broj 19/01), a ekvivalentni su nazivu „nacionalni standard” koji se koristi u svim dokumentima međunarodne ili europske standardizacije i kao takav preuzet je u BAS EN 45020:2009.

2.10 predstandard

dokument dostupan javnosti, koji je privremeno usvojilo tijelo za standardizaciju kako bi se njegovom primjenom steklo potrebno iskustvo za izradu standarda

[BAS EN 45020:2009, definicija 3.3]

2.11 konflikti nacionalni standard

nacionalni standard koji se odnosi na isto područje primjene kao EN (i HD za CENELEC) i koji sadrži zahtjeve suprotne zahtjevima EN-a (i HD za CENELEC)

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.12]

2.12 tehnička specifikacija

dokument u kojemu se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti neki proizvod, proces ili usluga

NAPOMENA 1 Kad god je moguće, tehnička specifikacija treba ukazati na procedure pomoću kojih se može odrediti jesu li ispunjeni određeni zahtjevi.

NAPOMENA 2 Tehnička specifikacija može biti standard, dio standarda ili poseban dokument neovisan o standardu.

[BAS EN 45020:2009, definicija 3.4]

2.13 bosanskohercegovačka tehnička specifikacija (BAS TS)

dokument Instituta dostupan javnosti u kojemu se propisuju tehnički zahtjevi koje treba zadovoljiti neki proizvod, proces ili usluga

NAPOMENA Tehnička je specifikacija dokument koji sadrži normativne elemente, ali nije postignut konsenzus da se njegov sadržaj objavi kao standard.

2.14 tehničko izvješće (TR)

dokument koji su objavili ISO i/ili IEC, CEN i/ili CENELEC, koji sadrži informativni materijal koji nije prikladan da bude objavljen kao međunarodni/europski standard ili tehnička specifikacija

(ISO/IEC Directives – Part 2:2023, 3.1.8, prilagođeno; CEN/CENELEC Internal Regulations – Part 2:2025, 2.6, prilagođeno)

2.15 bosanskohercegovačko tehničko izvješće (BAS TR)

informativni dokument Instituta koji nije prikladan za objavu kao bosanskohercegovački standard ili bosanskohercegovačka tehnička specifikacija

2.16 amandman

promjena, dodavanje ili izostavljanje određenih dijelova iz sadržaja nekog normativnog dokumenta

2.17 korekcija

uklanjanje tiskanih, jezičkih i sličnih pogrešaka iz objavljenog teksta nekoga normativnog dokumenta

2.18 vodič

uputa

dokument koji daje pravila, orijentaciju, savjete i preporuke u vezi sa standardizacijom

2.19 BAS uputa

dokument Instituta dostupan javnosti koji daje smjernice, savjete ili preporuke za načela standardizacije i politiku te smjernice za stručnjake koji izrađuju standarde

2.20 posebni nacionalni uvjet

nacionalna značajka ili praksa koja se ne može promijeniti čak ni u duljem razdoblju, npr. zbog klimatskih uvjeta, uvjeta za uzemljenje električnih uređaja

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.14]

2.21 A-odstupanje

modifikacija, dodavanje ili brisanje iz sadržaja EN-a (i HD-a za CENELEC) odražava nacionalnu situaciju prouzročenu propisima čija je izmjena zasad izvan nadležnosti nacionalnog člana CEN-a i/ili CENELEC-a

NAPOMENA uz naziv: Kada su standardi obuhvaćeni direktivama ili uredbama EZ-a, stav Povjerenstva europskih zajednica (OJ br. C 59, 1982-03-09) jeste da važenje odluke Suda pravde u slučaju 815-79 Cremonini/Vrankovich (Izvešća Europskog suda 1980, str. 3583) o sukladnosti s A-odstupanjima više nije obvezno i da slobodan protok proizvoda usklađenih s takvim standardom ne treba ograničavati unutar EZ-a, izuzev u slučaju postupka zaštite koji se predviđa odgovarajućom direktivom ili uredbom.

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.15]

2.22 zajednička modifikacija

promjena, dopuna ili brisanje iz sadržaja izvornoga dokumenta koji je odobrio CEN i/ili CENELEC i koji je stoga postao dio EN-a (i HD-a za CENELEC)

[CEN/CENELEC Internal Regulations - Part 2, 2025, definicija 2.13]

2.23 tehničko odstupanje

(od međunarodnog standarda u regionalnom ili nacionalnom standardu) bilo koja razlika između tehničkog sadržaja međunarodnog standarda i tehničkog sadržaja regionalnog i nacionalnog standarda

[ISO/IEC Guide 21-1:2005, definicija 3.8]

2.24 uređivačke izmjene

(međunarodnog standarda u regionalnom ili nacionalnom standardu) bilo koja dopuštena promjena koja ne mijenja tehnički sadržaj standarda

NAPOMENA Dozvoljene uređivačke izmjene dane su u točki 3.3.2.1.

[ISO/IEC Guide 21-1:2005, definicija 3.7]

2.25 izmjena u načinu izražavanja

zamjena jedne riječi ili fraze u regionalnom ili nacionalnom standardu sinonimima, kako bi se odslikao jezik regije ili zemlje koja preuzima ovaj međunarodni standard, kad se preuzima međunarodni standard na jednome od službenih jezika

[ISO/IEC Guide 21-1:2005, definicija 3.9]

2.26 dokument za tumačenje (IS)

dokument koji daje tumačenje dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije

2.27 nacionalni dodatak (NA)

nacionalni dokument ili dio standarda koji može sadržavati obavijesti i upute za primjenu standarda

3 Vrste i označivanje dokumenata dostupnih javnosti

3.1 Vrste dokumenata

Izvori za standardizacijski rad u Bosni i Hercegovini su međunarodni i europski projekti, projekti standardizacijskih tijela drugih zemalja te izvorni dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije.

U Institutu za standardizaciju Bosne i Hercegovine izrađuju se i objavljuju sljedeće vrste dokumenata dostupnih javnosti:

- bosanskohercegovački standard, BAS
- bosanskohercegovačka tehnička specifikacija, BAS TS
- bosanskohercegovačko tehničko izvješće, BAS TR
- amandman, A
- nacionalni dodatak, NA
- korekcija, Cor
- BAS uputa.

Dokumenti koje objavljuje Institut mogu biti izvorni dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije i dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije koji nastaju preuzimanjem međunarodnih, europskih i dokumenata standardizacijskih tijela drugih zemalja.

Institut objavljuje i druge vrste dokumenata čiji se sadržaj odnosi na standardizacijski rad, npr. letke, brošure, kataloge itd.

3.2 Označivanje dokumenata dostupnih javnosti

3.2.1 Referencijska oznaka

Referencijska oznaka izvornoga dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije sastavljena je od slovne i brojčane oznake i godine objave toga dokumenta razdvojene dvotočkom (vidjeti tablicu 1).

Referencijska oznaka dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije nastalog preuzimanjem međunarodnog, europskog ili standardizacijskog dokumenta tijela drugih zemalja sastavljena je od slovne oznake dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije i slovne i brojčane oznake preuzetog dokumenta, te godine objave dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije razdvojene dvotočkom (vidjeti tablicu 2).

Institut može objaviti amandman, korekciju samo za bosanskohercegovački standard. Oznaka amandmana na bosanskohercegovački standard ili korekcija bosanskohercegovačkog standarda sastoji se od referentne oznake bosanskohercegovačkog standarda na koju se odnosi, oznake amandmana ili korekcije,

odvojene kosom crtom te godine objave tog amandmana ili korekcije i razdvojene dvotočkom (vidjeti tablicu 1 i 2).

Referencijska oznaka dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije može se dopuniti dvoslovnom oznakom jezika na kojemu je tekst objavljen. Oznaka jezika odvojena je od referencijske oznake dokumenta jednim razmakom i ispisuje se malim slovima i smještena je između zagrada, a kod navođenja više jezika oznake se razdvajaju zarezom.

PRIMJER

Referencijska oznaka bosanskohercegovačkog standarda nastalog preuzimanjem, metodom prijevoda, međunarodnog standarda, publiciranog 2011. godine kao četverojezično izdanje (na bosanskom i engleskom, francuskom i ruskom jeziku):

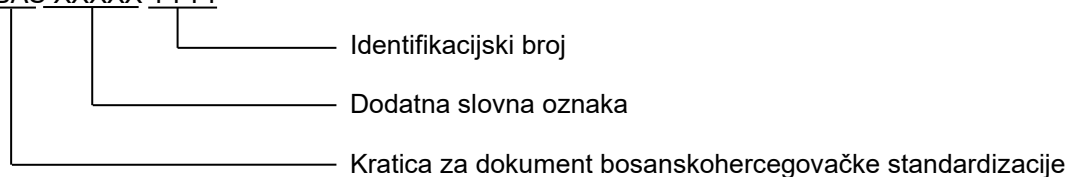
BAS ISO 1891:2011 (bs, en, fr, ru).

3.2.2 Označivanje izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije

Izvorni dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije izrađuju se samo ako za određeni predmet standardizacije ne postoje međunarodni ili europski normativni dokumenti ili dokumenti standardizacijskih tijela drugih zemalja, a postoji potreba da se taj predmet standardizacije definira normativnim dokumentom.

Oznaka izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije može se shematski prikazati:

BAS XXXXX YYYY

Način označivanja izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije prema njihovoj vrsti dan je u tablici 1.

Tablica 1 – Oznake izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije

Br.	Vrsta	Slovna oznaka	Referentna oznaka	Objašnjenje	Primjer
1	Bosanskohercegovački standard	BAS	BAS BBBB:gggg	Oznaka se sastoji od slova i brojki u nizu od 1001 naviše bez obzira na vrstu dokumenta	BAS 1049:2023
2	Bosanskohercegovačka tehnička specifikacija	BAS TS	BAS TS BBBB:gggg		BAS TS 1037:2012
3	Bosanskohercegovačko tehničko izvješće	BAS TI	BAS TI BBBB:gggg		BAS TI 1042:2010
4	Bosanskohercegovačke upute	BAS UPUTA	BAS UPUTA BBBB:gggg	Oznaka se sastoji od slova i brojki u nizu od 1 do 100	BAS UPUTSTVO 14:2013
5	Amandman	A	BAS BBBB/An:gggg	Standard može imati najviše 2 amandmana	BAS 1037/A1:2009
6	Nacionalni dodatak	NA	BAS BBBB/NA:gggg	Nacionalni dodatak objavljen kao zaseban dokument	BAS EN 1997-2/NA:2022
7	Korekcija	Cor	BAS BBBB/Cor:n:gggg	Standard može imati najviše 2 korekcije	BAS 1025/Cor1:2006
8	Prednacrt bosanskohercegovačkog standarda	pnBAS	pnBAS BBBB:gggg	Ispred oznake dodaju se mala slova pn	pnBAS 1056:2017
9	Nacrt bosanskohercegovačkog standarda	nsBAS	nsBAS BBBB:gggg	Ispred oznake dodaju se mala slova ns	nsBAS 1072:2018
10	Konačni nacrt bosanskohercegovačkog standarda	knsBAS	knsBAS BBBB:gggg	Ispred oznake dodaju se mala slova <i>kns</i>	knsBAS 1057:2023
NAPOMENA 1 Akronim BAS sastoji se od dvoslovne oznake za državu Bosnu i Hercegovinu (BA), koja je utvrđena međunarodnim standardom ISO 3166-1 i početnog slova riječi standard (S). NAPOMENA 2 Brojčana oznaka izvornih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije bilo koje vrste počinje brojem 1001. Legenda: BBBB = brojčani dio oznake gggg = godina izdanja n = broj amandmana ili korekcije					

3.2.3 Označivanje dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije nastalih preuzimanjem međunarodnih/europskih dokumenata

Institut za standardizaciju BiH prihvaća kao dokumente bosanskohercegovačke standardizacije sljedeće vrste međunarodnih i europskih dokumenata:

- standard (IEC, ISO, EN, ETS)
- harmonizirani dokument (HD)
- predstandard (ENV)
- tehnička specifikacija (TS)
- javno dostupna specifikacija (PAS)
- tehničko izvješće (TR)
- vodič (*Guide*)
- amandman
- korekcija

Standardi međunarodnih organizacija za standardizaciju ili standardizacijskih tijela drugih zemalja prihvaćaju se kao istovjetni ili modificirani bosanskohercegovački standardi.

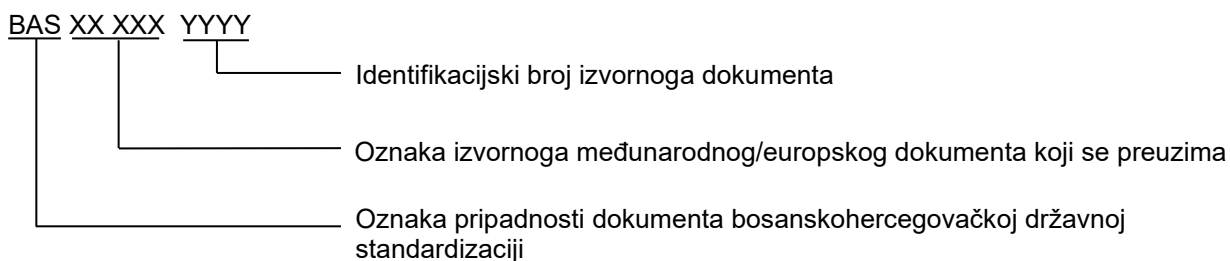
Standardi i harmonizirani dokumenti (HD) europskih organizacija za standardizaciju prihvaćaju se samo kao istovjetni bosanskohercegovački standardi.

Međunarodni/europski standardizacijski dokumenti mogu se prihvatiti kao istovjetni ili modificirani dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije.

Normativni dokumenti standardizacijskih tijela drugih zemalja, kao npr. ASTM, mogu se prihvatiti kao istovjetni dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije.

Druge vrste međunarodnih i europskih te dokumenata standardizacijskih tijela drugih zemalja mogu se prihvatiti kao dokumenti bosanskohercegovačke standardizacije uz poseban postupak ocjenjivanja koji provode odgovarajuća stručna tijela Instituta.

Oznaka dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije nastalih prihvaćanjem međunarodnih/europskih dokumenata može se shematski prikazati:

Način označivanja dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije nastalih prihvaćanjem međunarodnih/europskih dokumenata prema njihovoj vrsti dan je u tablici 2.

Tablica 2 – Označivanje dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije koji je istovjetni prihvaćeni međunarodni/europski dokument iste vrste

Br.	Vrsta dokumenta	Referencijska oznaka izvornoga dokumenta	Referencijska oznaka bosanskohercegovačkog dokumenta	Primjer
1.	Standard	EN BBBB:yyyy	BAS EN BBBB:gggg	BAS EN 1990:2014
		ISO BBBB:yyyy	BAS ISO BBBB:gggg	BAS ISO 10762:2016
		IEC BBBB:yyyy	BAS IEC BBBB:gggg	BAS IEC 60050-826:2016
		ETS BBBB:yyyy	BAS ETS BBBB:gggg	BAS ETS 300381:2011
2.	Harmonizirani dokument ¹	HD BBBB:yyyy	BAS HD BBBB:gggg	BAS HD 123.6 S2:2014
3.	Predstandard ²	ENV BBBB:yyyy	BAS ENV BBBB:gggg	BAS ENV 717-3:2003
4.	Tehnička specifikacija ³	OST/TS BBBB:yyyy	BAS OST/TS BBBB:gggg	BAS IEC/TS 60815-3:2016
5.	Javno dostupna specifikacija ⁴	OST/PAS BBBB:yyyy	BAS OST/PAS BBBB:gggg	BAS IEC/PAS 62515:2011
6.	Tehničko izvješće ⁵	OST/TR BBBB:yyyy	BAS OST/TR BBBB:gggg	BAS ISO/TR 12910:2013
		CR BBBB:yyyy	BAS CR BBBB:gggg	BAS CR 12349:2012
7.	Vodič	OST Guide BBBB:yyyy	BAS OST Guide BBBB:gggg	BAS ISO Guide 27:2007
8.	Amandman koji se prihvaća kao poseban dokument	EN BBBB:yyyy/An:yyyy	BAS EN BBBB/An:gggg	BAS EN 12340/A2:2012
		ISO BBBB:yyyy/Amdn:yyyy	BAS ISO BBBB/An:gggg	BAS ISO 10317/A1:2014
		IEC BBBB:yyyy/amn:yyyy	BAS IEC BBBB/An:gggg	BAS IEC 60122-2-1/A1:2010
9.	Korekcija koja se objavljuje kao poseban dokument	EN BBBB:yyyy/AC:yyyy	BAS EN BBBB/Corn:gggg	BAS EN 10324/Cor1:2010
		ISO BBBB:yyyy/Cor n:yyyy	BAS ISO BBBB/Corn:gggg	BAS ISO 10262/Cor1:2013
		IEC BBBB:yyyy/Corr.n:yyyy	BAS IEC BBBB/Corn:gggg	BAS IEC 60994/Cor1:2012
10.	Dokument za tumačenje	EN BBBB:yyyy/ISn:yyyy	BAS EN BBBB/ISn:gggg	BAS EN 50438/IS1:2016
		IEC BBBB:yyyy/ISn:yyyy	BAS IEC BBBB/ISn:gggg	BAS IEC 60825-2/IS1:2008

¹ Harmonizirani dokument za usklađivanje objavljuje CENELEC.

² Predstandard (ENV) je objavljivao CEN. Umjesto predstandarda, CEN sada objavljuje tehničke specifikacije (TS).

³ Tehničke specifikacije objavljuju ISO, IEC, CEN, CENELEC i ETSI.

⁴ Javno dostupne specifikacije objavljuju ISO i IEC.

⁵ Tehnička izvješća objavljuju ISO, IEC, CEN i CENELEC.

Legenda:

OST = organizacija koja je izdala međunarodni/europski dokument

BBBB = broj međunarodnog/europskog dokumenta

n = broj amandmana, korekcije ili dokumenta za tumačenje

gggg = godina objave bosanskohercegovačkog dokumenta

yyyy = godina objave međunarodnog/europskog dokumenta

3.3 Stupnjevi sukladnosti

3.3.1 Općenito

Da bi se odnos između dokumenta bosanskohercegovačke standardizacije nastalog preuzimanjem i odgovarajućeg preuzetog međunarodnog ili europskog standarda mogao odmah ustanoviti, treba odrediti i označiti njihov stupanj sukladnosti.

Određivanje stupnja sukladnosti mora se provesti poređenjem od točke do točke i mora se obuhvatiti i područje primjene i sadržaj standarda kako bi se otkrila sva odstupanja.

U skladu s ISO/IEC i CEN/CENELEC dokumentima utvrđena su tri osnovna stupnja sukladnosti standarda: istovjetan, modificiran i neekvivalentan.

3.3.1.1 Istovjetan stupanj sukladnosti

Bosanskohercegovački je standard **istovjetan** s međunarodnim, europskim standardom i harmoniziranim dokumentom ili standardom standardizacijskog tijela drugih zemalja pod sljedećim uvjetima:

- a) BAS je standard istovjetan u tehničkom sadržaju, strukturi i načinu izražavanja (ili je istovjetan prijevod), ili
- b) BAS je standard istovjetan u tehničkom sadržaju, mada sadrži sljedeće manje uređivačke izmjene.

Bosanskohercegovački standardizacijski dokument istovjetan je s međunarodnim ili europskim standardizacijskim dokumentom i standardizacijskom dokumentom standardizacijskog tijela drugih zemalja ako je:

- a) bosanskohercegovački standardizacijski dokument istovjetan u tehničkom sadržaju, strukturi i načinu izražavanja (ili je istovjetan prijevod), ili
- b) bosanskohercegovački standardizacijski dokument istovjetan u tehničkom sadržaju, mada sadrži manje uređivačke izmjene.

Manje uređivačke izmjene dopuštene u bosanskohercegovačkim standardima su sljedeće:

- zamjena točke (.) zarezom (,) kao znakom za decimalno mjesto,
- ispravci tiskanih pogrešaka ili promjene kod numeriranja stranice,
- izostavljanje jednog ili više jezika kod višezjezičnog međunarodnog ili europskog izdanja,
- uključivanje međunarodnih ili europskih amandmana i tehničkih korekcija izdanih na međunarodni ili europski standard,
- promjena naslova radi dosljednosti s postojećom serijom bosanskohercegovačkih standarda,
- zamjena izraza *ovaj međunarodni ili europski standard* za *ovaj bosanskohercegovački standard*,
- uključivanje u bosanskohercegovački standard informativnog teksta (npr. informativnih dodataka koji ne dovode do promjene odredaba međunarodnog ili europskog standarda, ne dopunjuju ih ili ih ne brišu); primjeri informativnog teksta imaju savjetodavan karakter za korisnika, upute za obuku ili prijedlog oblika obrazaca ili izvješća,
- brisanje uvodnoga teksta međunarodnog standarda i izostavljanje naslovne stranice međunarodnog standarda¹⁾;
- izmjena u načinu izražavanja, kako je definirano u 3.25.

Pod ovim je uvjetom „načelo uzajamnosti” („načelo *vice versa*”) zadovoljeno.

NAPOMENA Promjene u slogu dokumenta (npr. u odnosu na označivanje stranica, vrstu slova i veličinu slova itd.), posebice u elektroničkoj obradi, nemaju utjecaj na stupanj sukladnosti.

¹⁾ Ne odnosi se na europski standard.

Kad se preuzimaju međunarodni ili europski standardi preporučuje se **istovjetan stupanj sukladnosti** odnosno da BAS standard bude istovjetan s preuzetim standardom jer time osigurava uklanjanje tehničkih barijera - olakšavanje trgovine i ne dovodi do neprihvatljivosti između dvaju regionalnih ili nacionalnih standarda.

Manje uređivačke izmjene dopuštene u bosanskohercegovačkim standardizacijskim dokumentima iste su kao za bosanskohercegovačke standarde.

NAPOMENA Bilo koja promjena u slogu dokumenta (npr. u vezi s numeriranjem stranica, vrstom slova i veličinom slova itd.), posebice u elektroničkom okruženju, ne utječe na stupanj istovjetnosti.

Za istovjetno prihvaćene međunarodne i europske te dokumente standardizacijskih tijela drugih zemalja primjenjuje se jednostruko numeriranje za prihvaćanje standarda i jednostruko numeriranje s nacionalnom oznakom vrste kada se prihvaćaju međunarodni, europski i dokumenti koji nisu standardi (vidjeti tablicu 2). Radi transparentnosti i prepoznatljivosti, kod istovjetnog prihvaćanja broj bosanskohercegovačkog dokumenta isti je kao i broj prihvaćenog dokumenta.

3.3.1.2 Modificiran stupanj sukladnosti

Bosanskohercegovački je standard modificiran u odnosu na međunarodni standard ako sadrži dopuštena tehnička odstupanja i ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- da su ta nastala tehnička odstupanja prepoznatljiva (navedena, obilježena i objašnjena);
- da bosanskohercegovački standard odražava strukturu međunarodnog standarda.

NAPOMENA Dozvoljava se promjena strukture samo ako se mogu jednostavno usporediti sadržaj i struktura oba standarda.

Radi transparentnosti i sljedivosti preporučuje se da jedan bosanskohercegovački standard preuzima jedan međunarodni standard. U određenim okolnostima može biti prikladno preuzeti nekoliko međunarodnih standarda unutar jednog bosanskohercegovačkog standarda. Međutim, to je za korisnika izvodljivo samo ako je dostupna usporedba sadržaja u popisu koji identificira i objašnjava promjene.

Dozvoljene promjene dane u 3.3.2.1 mogu sadržavati i modificirani standard.

Modificirani bosanskohercegovački standard može uključiti sljedeće slučajeve:

- a) „Bosanskohercegovački standard sadrži manje” -
u bosanskohercegovačkom se standardu primjenjuje samo podskup dostupnih izbora u odnosu na međunarodni standard, sadrži blaže zahtjeve, itd.,
- b) „Bosanskohercegovački standard sadrži više” -
u bosanskohercegovački se standard dodaju neki aspekti ili vrste, sadrži strože zahtjeve, uključuje dodatna ispitivanja, itd.,
- c) „Bosanskohercegovački standard mijenja dio međunarodnog standarda” -
dio je sadržaja istovjetan, ali oba, i bosanskohercegovački standard i međunarodni standard, sadrže različite zahtjeve,
- d) „Bosanskohercegovački standard dopušta alternativni izbor” -
bosanskohercegovački standard dopušta odredbu istog statusa koja se može koristiti kao alternativa odredbi danoj u međunarodnom standardu.

NAPOMENA Bosanskohercegovački standard može uključiti međunarodni standard u cijelosti i može sadržavati dodatne tehničke odredbe koje nisu dio međunarodnog standarda. U tom slučaju stupanj sukladnosti u odnosu na međunarodni standard „**modificiran**” ili „**neekvivalentan**” u ovisnosti je o tome **jesu li ili ne razlike jasno obilježene, a tehnička odstupanja navedena i objašnjena**, mada dio koji sadrži uključeni međunarodni standard nije bio predmet modificiranja.

Ako kod preuzimanja europskog standarda ima potrebe za odstupanjem od sadržaja europskog standarda, tj. ako je potrebno uraditi A-odstupanje, mora se od odgovarajuće organizacije za standardizaciju zatražiti odobrenje.

3.3.1.3 Neekvivalentan stupanj sukladnosti

Bosanskohercegovački je standard neekvivalentan u odnosu na međunarodni ili europski standard ako postoje izmjene u tehničkom sadržaju i strukturi, i ako te izmjene nisu jasno navedene, obilježene i objašnjene.

To uključuje i slučaj kada u bosanskohercegovačkom standardu ostaje manjina međunarodnih ili europskih odredbi po broju i važnosti.

NAPOMENA Bosanskohercegovački standard s ovim stupnjem sukladnosti ne smatra se preuzetim standardom.

3.3.2 Označivanje stupnja sukladnosti

Za označivanje stupnja sukladnosti između nacionalnog i međunarodnog ili europskog standarda može se koristiti naziv stupnja sukladnosti ili kratice dane u tablici 3.

Tablica 3 - Stupnjevi sukladnosti i njihove kratice

Stupanj sukladnosti	O p i s	Kratice
istovjetan	Nacionalni je standard istovjetan s međunarodnim ili europskim standardom ako je: a) nacionalni standard istovjetan u tehničkom sadržaju, strukturi i načinu izlaganja, ili b) nacionalni standard istovjetan u tehničkom sadržaju, premda može sadržavati minimalne uređivačke izmjene dane u 3.3.2.1. „Načelo uzajamnosti” jeste ispunjeno.	IDT
modificiran	Nacionalni je standard modificiran u odnosu na međunarodni standard pod sljedećim uvjetima: – da su nastala tehnička odstupanja prepoznatljiva (navedena, obilježena i objašnjena), – da nacionalni standard odražava strukturu međunarodnog standarda. NAPOMENA Dozvoljava se promjena strukture samo ako se mogu jednostavno uporediti sadržaj i struktura oba standarda. Također, modificirani standard može uključivati izmjene dozvoljene pod istovjetnom sukladnosti. „Načelo uzajamnosti” nije ispunjeno.	MOD
neekvivalentan	Nacionalni je standard neekvivalentan međunarodnom ili europskom standardu ako postoje izmjene u tehničkom sadržaju i strukturi, i ako te izmjene nisu jasno navedene, obilježene i objašnjene. Sukladnost između nacionalnog i međunarodnog standarda nije jasno vidljiva. NAPOMENA Ovaj stupanj sukladnosti ne podrazumijeva preuzimanje.	NEQ

U skladu s tablicom 3, stupanj sukladnosti bosanskohercegovačkog standarda i preuzetog međunarodnog ili europskog standarda označuje se kraticom koju treba navesti u zagradi s oznakom i godinom izdanja međunarodnog ili europskog standarda, a iza oznake, godine izdanja i naziva bosanskohercegovačkog standarda.

BAS XX XXX YYYY:godina izdanja bosanskohercegovačkog standarda, naziv bosanskohercegovačkog standarda (XX XXX YYYY:godina izdanja međunarodnog ili europskog standarda, kratice za stupanj sukladnosti)

PRIMJER 1

BAS EN IEC 61853-4:2023, *Ispitivanje performansi i određivanje snage i energije fotonaponskih (PV) modula - Dio 4: Standardni referentni klimatski profili*
(EN IEC 61853-4:2018, IDT; IEC 61853-4:2018, IDT)

Ako se naziv bosanskohercegovačkog standarda, koji je rezultat prijevoda, zbog konzistentnosti s postojećim bosanskohercegovačkim standardima razlikuje od naziva preuzetog međunarodnog ili europskog standarda, tada treba dopisati u zagradi, pored oznake i godine izdanja, i naziv međunarodnog ili europskog standarda na engleskom jeziku ili drugom jeziku izvornoga dokumenta.

3.3.2.1 Označivanje stupnja sukladnosti BAS standarda u pregledima, katalogima, bazama podataka i slično

Kako bi sukladnost preuzetog standarda bila uočljiva i jasna u pregledima, katalogima, bazama podataka i slično, potrebno je uz oznaku bosanskohercegovačkog standarda dodati godinu izdanja, redni broj izdanja, oznaku metode preuzimanja, oznaku jezika bosanskohercegovačkog standarda, naziv bosanskohercegovačkog standarda na jednom od službenih jezika/službenim jezicima u Bosni i Hercegovini i engleskom jeziku ili drugom jeziku izvornoga dokumenta, oznaku i godinu izdanja međunarodnog ili europskog standarda i stupanj sukladnosti s međunarodnim ili europskim standardom na sljedeći način:

BAS XX XXX YYYY:godina izdanja (broj izd.) (metoda preuzimanja) (jezik) (broj strana)

Naziv na jednom od službenih jezika/službenim jezicima u Bosni i Hercegovini (XX XXX YYYY:godina izdanja, kratica za stupanj sukladnosti)

Naziv na jeziku izvornoga dokumenta (NN NNN:godina izdanja, kratica za stupanj sukladnosti)

PRIMJER 1

BAS ISO 4156-1:2022 (2. izd.) (ko) (bs, en) (66 str.)
Ravni cilindrični evolventni žljebovi - Metrički modul, bočno podesivi - Dio 1: Opća načela (ISO 4156-1:2021, IDT)
Straight cylindrical involute splines - Metric module, side fit - Part 1: Generalities (ISO 4156-1:2021, IDT)

PRIMJER 2

BAS EN ISO 9004:2019 (4. izd.) (pv) (bs) (hr) (sr)²⁾ (62 str.)
Upravljanje kvalitetom - Kvaliteta organizacije - Upute za postizanje održivog uspjeha (EN ISO 9004:2018, IDT; ISO 9004:2018, IDT)
Quality management - Quality of an organization - Guidance to achieve sustained success (EN ISO 9004:2018, IDT; ISO 9004:2018, IDT)

²⁾ Svaka je verzija posebno publicirana.

Bibliografija

- [1] Zakon o standardizaciji Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 19/01)
- [2] Zakon o osnivanju Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 44/04)
- [3] Pravilnik o proceduri donošenja, pripremanja i objavljivanja bosanskohercegovačkih standarda („Službeni glasnik BiH“, broj 51/18)
- [4] Uredba (EU) broj 1025/2012 Europskoga parlamenta i Vijeća o europskoj standardizaciji
- [5] Uredba (EU) broj 2022/2480 Europskoga parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) broj 1025/2012
- [6] BAS EN 45020:2009, *Standardizacija i srodne djelatnosti – Opći rječnik*
- [7] IPS 1:2025, *Interna pravila za standardizaciju - Dio 1: Osnivanje i rad stručnih tijela Instituta*
- [8] IPS 3:2025, *Interna pravila za standardizaciju - Razvoj i donošenje bosanskohercegovačkih standarda i drugih dokumenata bosanskohercegovačke standardizacije*
- [9] IPS 4:2025, *Interna pravila za standardizaciju - Struktura i oblikovanje bosanskohercegovačkih standarda i drugih dokumenata dostupnih javnosti*
- [10] IPS 5:2025, *Interna pravila za standardizaciju - Sudjelovanje u radu europskih i međunarodnih tehničkih tijela*
- [11] ISO/IEC Guide 21-1, *Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables – Part 1: Adoption of International Standards*
- [12] ISO/IEC Guide 21-2, *Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables – Part 2: Adoption of International Deliverables other than International Standards*
- [13] ISO/IEC Directives, (svi dijelovi)
- [14] ISO/IEC Directives Part 1 and Consolidated ISO Supplement
- [15] CEN/CENELEC Internal Regulations, dio 2 i 3

Ovaj dio Internih pravila za standardizaciju stupa na snagu danom donošenja.

Odobrio:
Ravnatelj

.....
Aleksandar Todorović

